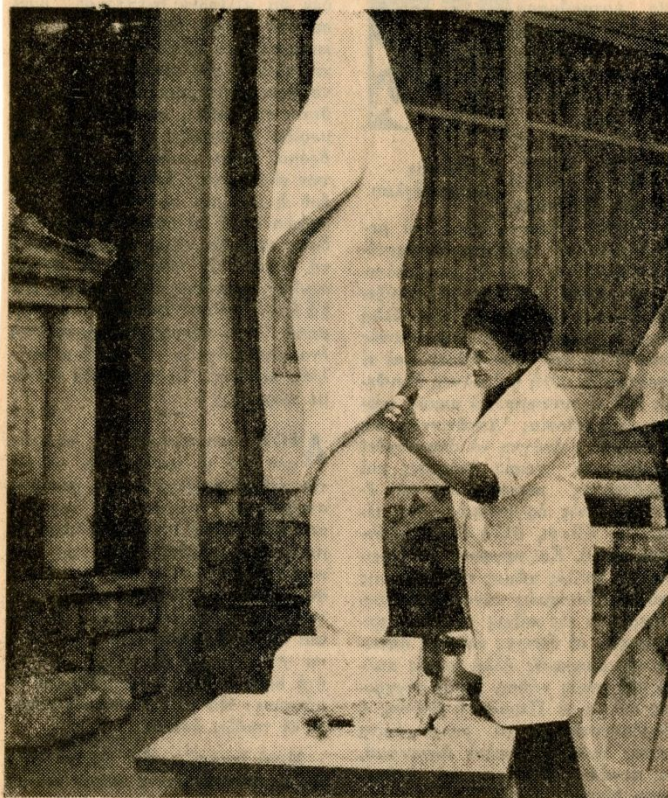

8 Μεσημβρινή 13 Φεβ. 1980

Κό

Εϊδικό 2σέλιδο

Η Φρόσω Μενεγάκη — Εύθυμιάδη στο εργαστήριό της.

Μιά γυναίκα στην 'Ακαδημία;

ΠΡΩΤΗ φορά στην ιστορία της 'Ακαδημίας 'Αθηνών μιά γυναίκα θέτει υποψηφιότητα για 'Ακαδημαϊκός, ή γνωστή γλύπτρια Φρόσω Μενεγάκη - Εύθυμιάδη, που διεκδικεί την έδρα της γλυπτικής μετά τον θάνατο του Β. Φαληρέα.

■ Η Φρόσω Μενεγάκη — Εύθυμιάδη γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη.

■ Σπούδασε την τέχνη της τερακώτας στην Κρατική Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών της Βιέννης με τον καθηγητή Ρόμπερτ Όμπαϊγκερ. Αργότερα στο Παρίσι γλυπτική στο εργαστήρι του καθηγητή Μαρσέλ Ζυμόν.

■ Έκανε την πρώτη ατομική της έκθεση το 1947 στο Μπουένος 'Αϊρες.

■ Έκανε επίσης ατομικές εκθέσεις στο Λονδίνο, στην 'Αθήνα, στο Κάιρο.

■ Πήρε μέρος σε διεθνείς ομαδικές: Μπιανάλε Κάιρου, Καννών (βραβείο), Σάν Πάολο (βραβείο), 'Αλεξάνδρεια.

■ Επίσης στην Παγκόσμια έκθεση Γλυπτικής της Νέας Υόρκης, στο Σαλόνι Νέας Γλυπτικής στο Παρίσι και πολλές άλλες.

■ Το 1973 πήρε το βραβείο της 'Ακαδημίας 'Αθηνών για ολοκληρωτό έργο της.

■ Η Φρόσω Μενεγάκη σχολιάζει την «τολμηρή» της απόφαση: «Από χρόνια οι φίλοι και οι γνωστοί μου με πιέζουν να υποβάλω υποψηφιότητα. Όλοι μου

έλεγον "πρέπει επιτέλους να μπει και μιά γυναίκα στην 'Ακαδημία". Φέτος τό αποφάσισα».

■ Πριν από μερικά χρόνια, χαρακτηρίζοντας τό έργο της, έγραψε γι' αυτήν ο 'Ακαδημαϊκός Σπύρος Μελός: «Έργα κεραμικής, μιάς τέχνης που φούντωσε σχεδόν παντού από τη νεολιθική περίοδο και πέρα — όμως στη μινωική Κρήτη και μετά στην 'Ελλάδα έγινε μεγάλη Τέχνη γιά να μάς δώσει τό ηλίθιο αγαλματάκια των νεκροπέσεων της Τανάγρας, σε θαυμαστές μικρογραφίες. Μ' αυτό τό είδος συγγενεύει κάπως ή έργασία της Εύθυμιάδη. Τά γυναικεία γυμνά που έχει μεταφέρει ή Εύθυμιάδη στην κεραμική μικρογραφία θά τιμούσαν και σε μεγάλο σχήμα στή σύγχρονη ελληνική σμίλη».

■ Υποψήφιοι ακόμα γιά την έδρα της γλυπτικής είναι οι καλλιτέχνες: Παππάς, Περαντινός, Τηλιακός. Επίσης αναφέρθηκε ή γλύπτρια Κουτσούκου — Χαλεπά, αλλά δέν επιβεβαιώθηκε.

■ Η έκλογή του νέου 'Ακαδημαϊκού θά γίνει σε τρεις μήνες.

«Ζαρκάδι με το μικρό του». Χιλιάδες ύψος 0,30 εκατ.

Φρόσω Μενεγάιν - Εὐθυμιάδη: μιά γλυπτική τυπῶ τὴν πόρτα τῆς 'Αυαδημίας

Ἀπὸ τῆς μικρῆς Ταναγραίης κόρης, τὰ εἰδώλια καὶ τὰ ζωὰ τερακότας ὡς τὰ σφρηλάτο χαλκῶ, σίδερο ἢ ὄρεχαλκο, ἀπὸ τῆς μορφῆς τοῦ μύθου ἢ τοῦ σύγχρονου κόσμου καὶ ἀκόμα ὡς τὰ σχήματα τὰ ἀλληγορικά, τὸ ἔργο τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδη - Μενεγάιν βρίσκει τῆς ρίζες του στὴν μακριὰ μας ἱστορία καὶ προβλεπὶ τὴν ψυχικὴ τῆς εὐαισθησία.

«Κατάγομαι ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη», ἀναφέρει σ' ἓνα διογραφικὸ τῆς σημείωσιμα. «Τὸ 1922 ὁ πατέρας μου Ἄγγελος Εὐθυμιάδης, κατέφυγε στὴν Ἀθήνα μετὰ τὴν εἰκαθὴν του. Ἀπὸ τὰ σχολικὰ μου χρόνια εἶχα ἀγάπησι στὰ μουσεῖα μας τῆς Ταναγραίης καὶ τὴν ἀγγειοπλαστικὴ τῆς Μινωικῆς Κρήτης καὶ ἀποφάσισα, ὅτι ἡ πανόραμη αὐτὴ καὶ ἡσημονημένη Ἑλληνικὴ Τέχνη ἔπρεπε νὰ ξαναγεννηθεῖ στὸν τόπο μας».

Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνὴ ἡ Φρόσω Μενεγάιν - Εὐθυμιάδη μαζί με τῆς μικρῆς ἑμπειρίας τοῦ ξερζιζμοῦ, μετέφερε στὴ νέα τῆς πατρίδα τῆς καταβολῆς καὶ τὸ φῶς τῆς ἰωνίας, τοῦς δραματισμοῦς τῆς καὶ τὸ πᾶθος γιὰ δημιουργία.

Τὰ δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια, δύσκολότερα ἀκόμα γιὰ ἓνα νέο κορίτσι ποῦ ζητᾶ νὰ σπουδῆσει καὶ μάλιστα στὸ ἔξωτερικὸ, ἡ Φρόσω πείθει τοῦς γονεῖς τῆς καὶ φαίνεται ἐπειδὴ στὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπῆρχε ἡ κατάλληλη σχολή.

Θὰ φοιτήσει στὴν Κρατικὴ Σχολὴ Ἑφημεροσέμων Τεχνῶν στὴ Βιέννη (σήμερα ονομάζεται ΑΚΑΔΗΜΙΕ FÜR ANGEWANDTE KUNST) μετὰ καθηγητὴ τὸν ROBERT OBSIEGER καὶ δὲ τελειώσει μετὰ ἄριστα.

Εἶναι ἡ πρώτη Ἑλληνίδα ποῦ ἀκολούθησε τὸν κλάδο αὐτό, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ τὰ πορτραῖτα ἦσαν ἐλάχιστα καὶ ποῦ Ἑλληνίδες, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Μπέλλα Ραφτοπούλου καὶ τὴν Τίτσα Χρυσοπούλου, δὲν ὑπῆρχαν σ' αὐτὸ τὸν χώρο.

«Θαύμασα τὴν Μπέλλα, ἐξομολογεῖται τώρα ἡ Φρόσω Μενεγάιν, γιατί δούλεψε ἀπ' εἰσῆσις τὴν πέτρα, ἦταν κάτι συναρπαστικὸ. Θαύμασα τότε δὴ ἐκεῖνὴ τὴν ομάδα τὸν Ἑλλήνων, τὴν Μπέλλα, τὸν Ἀπάρτη, τὸν Κωστή Παπαχριστοπούλου, ποῦ δούλεψαν στὸ Παρίσι πλὴν στὸν Μπουρντέλ. Ἐγὼ ὅμως ἦσαν γοητευμένη μετὰ τῆς Ταναγραίης, ἦθελαν νὰ σπουδᾶσαν τὴν τερακότα καὶ καταλαβαίνετε πόσο δύσκολο ἦταν, καὶ τὸ κῶμα, ὅχι τόσο γιατί ἔπρεπε νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ γιατί σπουδαζα πᾶνω καὶ οἱ γονεῖς μου ἤθελαν νὰ γίνω σολίστ».

Τὸ 1938 πῆρε μέρος στὴν Πρῶτῃ Πανελληνία Ἐκθέσῃ καὶ βραβεύθηκε γιὰ τῆς τερακότες τῆς.

Ἀπὸ τότε ὡς σήμερα δούλεψε ἀδαματῆματα καὶ καθιερώθηκε ὅχι μόνο στὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ στὸ ἔξωτερικὸ. «Μᾶς ἀνοίγει τὸ δρόμο πρὸς τὸ τί δὲ ἔπρεπε νὰ σημαίνει τὸ ἑλληνικὸ πορτοῦν γιὰ τὸν διὸ μας κόσμο, τὴν ἔγγραφο ὁ Ἄλφρετ Μπάου. Σαράντα δύο χρόνια δημιουργικῆς δουλειᾶς, σεμνὴ καὶ ἀπλή, μετὰ τοῦς δικούς τῆς συλλογισμοῦς ἀνακλήρωσε ἓνα γόνιμο κύκλο δημιουργίας καὶ φέτος εἶναι ὑποψήφια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθῆνων γιὰ τὴν ἔδρα τῆς γλυπτικῆς.

Ἄν τελικὰ τῆς εἶναι αὐτὴ ἡ τιμὴ, ὅπως ἡ ἴδια μετὰ σεμνότητά λέει, θὰ εἶναι ἡ πρώτη γυναίκα ἀκαδημαϊκὸς στὴν Ἑλλάδα. Τὸ γεγονός δέεται θὰ εἶχε ἀκόμα μεγαλύτερη σημασία. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀπλή ἐκλογὴ ἐνὸς προσώπου, θὰ εἶναι ἓνα ἐκνοιμα (μετὰ τὸ παράδειγμα τῆς Γαλλίας) τοῦ πνευματικῶ ἀνδρανα τῆς χώρας πρὸς τῆς Ἑλληνίδες ποῦ ἔχουν ἀναλάβει τὴν ζωὴ τους στὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τέχνη καὶ ἀσφαλῶς ὑπάρχουν καὶ στοὺς δύο τοῦτες πολλῆς.

Χρειαζόταν δέεται τόλμη, εἶπαν ὅλοι. «Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δὲν εἶχα ποτὲ σκεφθεῖ νὰ ὑποβάλω στὴν Ἀκαδημία ὑποψηφιότητα, λέει ἡ ἴδια, ὑπῆρχαν μερικοὶ φί-

«Λούμπνη» Τερακότα (ὑψος 0,21 μ.)

λοι ποῦ ἀγαποῦν τὴ δουλειὰ μου καὶ ἐκεῖνοι μετὰ πᾶρότρωναν. Στὴν ἀρχὴ ἤμουν ὄλο βροχη, μετὰ πρὸς περὶ νὰ πᾶ ὅτι μετὰ συγκίνηση ἡ ἴδια. Τώρα περιμένα μετὰ μεγάλη συγκίνηση».

Στὸ σπίτι τῆς στὰ Πατήσια (χτισμένο σὲ σχέδια τοῦ Πικιώνη), ποῦ ἡ καλλιτέχνης τὸ χρησιμοποιοῖ συγχρόνως γιὰ ἐργαστήριο καὶ ἐκθετήριο, βλέπει κανεὶς ὅλες τῆς φάσεις ποῦ πέρασε ἡ Φρόσω Μενεγάιν - Εὐθυμιάδη ἀπὸ τὴν πρώτη τῆς ἔκθεσι μετὰ τερακότες τὸ '38 ὡς τὰ διάφορα ὄλλα ὄλικά (ὄρεχαλκος, μάρμαρο, σίδερο, χαλκός) ποῦ μετὰ τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ πλαστικὸ ἐνστικτο δούλεψε.

— Πῶς πέρασατε ἀπὸ τὴν τερακότα σὲ πᾶ δύσκολότατα ὄλικά;

— Τὸ πέρασμά μου ἀπὸ τὴν τερακότα στὸν σφρηλάτο ὄρεχαλκο ἢ καὶ ὄλλα ὄλικά τὸ ὄφειλω στὸν Κουλεντιανό. Αὐτός μου ἀνοίξε τὸ δρόμο καὶ τοῦ τὸ χρωστάω εὐγνωμοσύνη. Βρισκόμουν στὸ Παρίσι τὸ 1935 καὶ ἔπειρα μέρος σὲ μιὰ ἔκθεσι στὸ Μουσείο Ροιτόν. Εἶχα ἓνα ἔργο καὶ ἔπρεπε νὰ βρῶ χυτήριο, ἀλλὰ ἦταν ἀδύνατον. Τότε ὁ Κουλεντιανός μου εἰσεῖε πᾶς δὲ δούλεψα μόνη τὸ σφρηλάτο καὶ ἀπὸ τότε ἐγκατέλειψα ἄριστικὰ τὴν τερακότα καὶ ἐπιδόθηκα στὴν ἀπευθείας κατασκευὴ σφρηλάτου μετᾶλλου. Τὰ νέα αὐτὰ ὄλικά μου εἰδωσαν μεγαλύτερη ἐλευθερία στὴ δημιουργία.

— Ποιὰ διαφορετικὴ αἰσθησι δημιουργεῖ στὸν καλλιτέχνη ἡ ἐπεξεργασία τοῦ πηλοῦ καὶ τοῦ μετᾶλλου;

— Μεγάλῃ διαφορᾶ. Μετὰ τὴν τερακότα παρακολουθεῖς καὶ ζεῖς τὸ ἔργο ποῦ θὰ δημιουργήσεις ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ πλάθει τὸν πηλο ὡς τὴ στιγμή ποῦ δὲ βεῖς ἔτοιμο τὸ δημιουργήμα. Μὰ τὸ μετᾶλλο εἶναι πολὺ δύσκολο. Ἐκκινῶς ἀπὸ μιὰ συγκεκριμένη ἰδέα καὶ δουλεύεις κομμάτι κομμάτι, ἀλλὰ ποτὲ δὲν εἶσαι σίγουρος τί θὰ γίνῃ ὡς τὸ τέλος, μπορεί νὰ μὴ εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς ποῦ φαντάστηκες, σὲ προβλεπῖ.

— Μὲ τὴν τερακότα ὑπάρχει μιὰ ἀμεση ἐπᾶση ὄλικου καὶ δημιουργοῦ, γι' αὐτὸ τὴν ἀγάπησα πολὺ, ἀλλὰ τὸ μετᾶλλο ἦταν κάτι νέο καὶ πᾶ ἔδυστο, μου ἀνοίγε νέους δρόμους καὶ ἡ αἰσθησι ὅτι

δαμάζει αὐτὸ τὸ ὄλικὸ γιὰ μένα εἰδικὰ ποῦ εἶμαι γυναίκα καὶ χρειάζεται νὰ καταβάλλω περᾶστικὰ μικρὴ δύναμη μου δίνει ὄλλη ἰκανοποίηση.

— Θὰ ξαναδουλέψετε τερακότας;

— Ἀρχισα νὰ τὸ σκέπτομαι γιατί τὰ χέρια μου ἔχουν πονεῖσι ἀπὸ τὸ σφρηλάτῃμα.

— Πόσο περισσότερο λειτουργεῖ τὸ συναίσθημα ἀπὸ τὴ λογικὴ σὲ μιὰ γυναίκα καλλιτέχνη;

— Νομίζω ὅτι ἡ ἑνὴς ἀντρας καλλιτέχνης ἔχει πολὺ ἀνεπτυγμένο τὸ συναίσθημα. ἴσως παλιότερα ἐπειδὴ οἱ γυναίκες ἔκαναν λου-

λουδάκια ἢ κατὰ ἄλλο ὄπλο, ἐπειδὴ ἡ ἐποχὴ ἦταν τέτοια, μπορούσαμε νὰ λέμε ὅτι αὐτὸ τὸ ἔκαμε γυναίκα, ἀλλὰ σήμερα ἓνα ἔργο γυναίκασι καὶ ἓνα ἔργο ἀντρα ἔχουν μορφαῖς νὰ τὸ ξεχωρίσει. Ἡ μὴν διαφορᾶ εἶναι, εἰδικὰ στὴ γλυπτικὴ, ὅτι ἐπειδὴ οἱ ἀντρα ἔχουν μεγαλύτερη σωματικὴ ἀντοχὴ κάνουν ἴσως καὶ μεγαλύτερα κομμάτια, δηλαδὴ πᾶ δύσκολα τεχνικὰ. Στὸ σημείο αὐτὸ ὅτι καὶ νὰ κάνει ἡ γυναίκα ὕστερη. Ἐγὼ κάποιες πολλῆς φορῆς ὑπεράνθρωπος προσπάθειες καὶ εἰς βᾶρος τῆς ὕψους μου ἀκόμα.

Ἡ γλυπτικὴ δὲν εἶναι μιὰ ἐξελικτικὴ ἔκφρασι τῆς δουλειᾶς τῆς πᾶνω στὴν τερακότα. Ἡ Μενεγάιν σπουδάσε μετὰ τὴν Βιέννη γλυπτικὴ στὸ Παρίσι μετὰ τὸν καθηγητὴ Ζιμόν. Ἡ τεχνικὴ τῆς τερακότας — μᾶς λέει — εἶναι πολὺ δύσκολη, χρειάζεται γνώσεις καὶ μόχθο πολὺ. Τὸ μεγάλο πρόβλημα εἶναι ὁ φόβος καὶ γιὰ ἔκανα μεγάλα κομμάτια ποῦ εἶναι ἀκόμη δύσκολότερα, δὴ τέσσα στὴν ἐπεξεργασία τῆς φόρμας ἀλλὰ τὸ ψήσιμο καὶ τὴν μεταφορᾶ τους. Μερικῆς φορῆς ἦταν κατὰρῃμα, μὴ πᾶ νὰ πᾶ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τῆς Ταναγραίης, τὰ εἰδώλια, τὰ πορτραῖτα (δύο πορτραῖτα, τοῦ Κοζαντζάκη καὶ τοῦ Πικιώνη, βρίσκονται στὸ σπίτι τῆς) ἡ καλλιτέχνης ἀγάπησε τὰ ζωὰ. Ἐπῆρξε μιὰ ἀκριτὰ μεγάλη περίοδος ποῦ δούλεψε μετὰ ἑνὴς μεγάλῃς ἐλαφάκια, γαϊδουράκια, μοσχάρια κλπ. Μιὰ τέτοια σειρά εἶχε διαλέξει ὁ δήμαρχος Κ. Τζιζῆς νὰ στολίσει τὰ πάρκα καὶ τοῦς κήπους τῆς Ἀθῆνας, ἀλλὰ τὸ σχέδιο καυᾶνεσε μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Κοτζιᾶ.

Στὴ σημερινὴ δουλειὰ τῆς ὅμως συναντοῖμε ἀκόμα καὶ φόρμες πᾶ μοντέρνες καὶ ἐντελῶς ἀφηρημένες.

«Οἱ λέξεις μοντέρνα καὶ σῆγχρονον ἔχουν πολλῆς διαδοχῆσις, κλείνουν ὅλες τῆς τελευταῖες τάξεις ποῦ κάθε λίγα χρόνια εμφανίζονται. Πιστεύω τὶ πολλῆς ἀπὸ αὐτῆς καταλόγουν σὲ κάτι ἐνδιαφέρον καὶ ὄλλες σῆχρονον. Δὲν ἔχω ἀντίρρηση γιὰ τὸν τρόπο ποῦ ἐκφράζεται κάθε καλλιτέχνης, φτάνει νὰ ἔχει ποιότητα».

Ἡ γλυπτικὴ στὴν Ἑλλάδα τὶ προβλήματα ἀντιμετωπίζει;

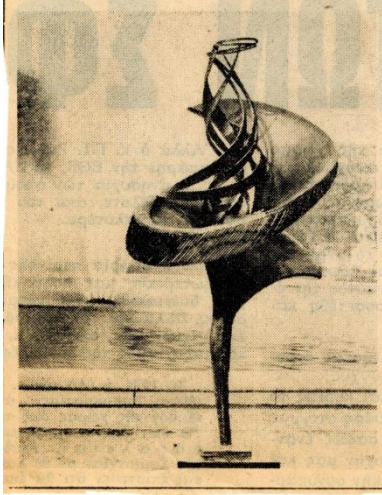
— Οἱ γλυπτες σήμερα εἶναι ἦραρες στὸν τόπο μας. Ἐχουν πᾶθος δὲν δουλεύει τοῦς, ἀλλὰ λίγες ἐλπίζω νὰ δούν τὸ ἔργο τοῦς κατοχυρωμένο. Τώρα γίνεται μιὰ προσπάθεια νὰ γίνῃ μιὰ προβολὴ καὶ τὸ Κράτος νὰ στολίσι κήπους, πάρκα καὶ κτίρια μετὰ ἔργα Ἑλλήνων γλυπτῶν. Αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνῃ, ἡ Ἀθήνα ἔπρεπε νὰ εἶναι γεμάτῃ μετὰ ἀγαθὰ. Ἡ γλυπτικὴ εἶναι μιὰ δουλειὰ ποῦ θέλει κόπο καὶ ἔξοδα, νὰ δίνεις σ' ὄλη σου τὴ ζωὴ, μὰ κάποτε χρειάζεται καὶ νὰ πάρεις.

Κίτσα Μπόντζου

Ελευθερος Κοσμος 29.5.80

«Θά βοηθήσω τούς καλλιτέχνες ἂν ἐκλεγῶ ἀκαδημαϊκός»

Η ΦΡΟΣΦ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ — ΜΕΝΕΓΑΚΗ, Η ΜΟΝΗ
ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν θά ἀνοίξῃ τῆς πύλες της σέ μιά γυναίκα; Εἶναι ἕνα ἐρώτημα πού ἔχει τεθῆ καί παλαιότερα, ἀλλά δέ δόθηκε ἀμεση ἀπάντησις ποτέ.

Σήμερα καλεῖται ἡ δλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν νά ἀποφασίσῃ ἂν θά περιλάβῃ στούς κόλπους της μιά Ἑλληνίδα γλύπτρια, τήν Φρόσφ Εὐθυμιάδη — Μενεγάκη, πού χτύπησε τήν πόρτα της καί ἐφάσσε στά «ἡμιτελικά» τοῦ ἀγῶνος, διεκδικώντας ἔτσι μιά θέσι ἀνάμεσα στούς ἀθανάτους. Ἐχει μάλιστα προταθῆ δευτέρα κατὰ σειρά, μέ πρῶτο τόν Ι. Παππά καί τρίτο τόν Ν. Περαυνίτσο γιά τήν καθῆκον τῆς ἔδρας γλυπτικῆς πού κατείχε ὁ Βάσος Φαλιρέας. Ἄραγε ἡ κ. Εὐθυμιάδη — Μενεγάκη θά σπᾶσῃ τὸ φάσμα τῆς ἀνδροκρατίας πού κυριαρχεῖ στήν Ἀκαδημία ἀπό τῆς ἰδρύσεώς της καί θά καταφέρῃ νά καταλάβῃ τόν ἐπίζηλο τίτλο πού διεκδικήσαν ἐλάχιστες Ἑλληνίδες, ἀλλά δέν κέρδιζε καμιά, μέ ἐξαιρέσι βέβαια τήν Ἄλκη Θούλο πού εἶχε ἐκλεχθῆ μέλος της, ἀφοῦ πρῶτα εἶχε διαθέσει ὅλη της τήν παρουσία στήν Ἰδρυμα «Οὐράν» πού λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἡ Φρόσφ Εὐθυμιάδη — Μενεγάκη κατασκευασμένη ἀπὸ τὴν ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴ πού ἔκαναν σὲ τὸ γεγονός τῆς υποψηφιότητός της οἱ ἄλλοι συνάδελφοί της, εἶπε, πῶς «ἂν βελθῇ ὁ Θεός καί μὴ σὰ μέλος τῆς Ἀκαδημίας στούς κόλπους της, θά προσπαθῆσθ νά χρησιμοποήσῃ ὅλες τῆς δυνατότητες πού ἔχει τὸ ἴδρυμα γιά τὴν δόθῃ τῶν καλλιτεχνῶν καί τὴν προαγωγὴ τῆς τέχνης.

Ἡ «Μπαλλarina» τῆς Φρόσφ Εὐθυμιάδη — Μενεγάκη φιλοτεκνημένη ἀπὸ σφυρηλάτο ὀρεικάλκο.

Eleftheros Kosmos (Ελευθερος Κόσμος), 29/5/1980

«Οἱ γλύπτες στὸν τόπο μας — τόνισε — εἶναι οἱ φτωχοὶ συγγενεῖς πού δουλεύουν σκληρὰ γιά νά ὑποτάξουν τὴν πέτρα, τὸ μάρμαρο, τὸ σίδηρο, τὸ χαλκὸ καί δέν ἀπολαμβάνουν ὅτε τῆς ἐλάχιστης ἠθικῆς ἢ ὕλικῆς ἐνισχύσεως.

Ἡ κ. Μενεγάκη θεωρεῖται μιά ἀπὸ τῆς λίγες Ἑλληνίδες γλύπτριες πού κατάφεραν νά βεβαιώσουν ἀρμονικὰ τὰ παραδοσιακὰ καί τὰ σύγχρονα στοιχεῖα τῆς τέχνης. Ἐξέκρινε τὴν καρδιά της ἀκολουθώντας τὰ γινῆσια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πλοῦταστῶν.

«Ἀπὸ τὰ πρῶτα σχολικὰ χρόνια μου, λέει ἡ ἴδια, ἀγάπησα τῆς Ταναγραίας καί τὴν ἀγγειοπλαστικὴ τῆς Μινωικῆς Κρήτης καί ἀποφάσισα, μέ τὴν νεανικὴ δύναμι καί αἰσιοδοξία πού εἶχα, νά συμβάλω στήν ἀνάστασι τῆς πανάρχαιης καί λησμονημένης αὐτῆς τέχνης.

Ἐτσι, ἐπεισε τὸν πατέρα της νά τὴν στείλῃ γιά σπουδές στήν Βιέννη. Ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὴν Κρατικὴ Σχολὴ Ἐφηρμοσμένων Τεχνῶν μέ ἀρίστα καί γύρισε στήν Ἑλλάδα γιά νά περπατήσῃ καί νά ἐρευνησθ σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ τούς τόπους πού δημιούργησαν τὰ κεραμικὰ τοὺς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες: στήν Κρήτη, στήν Ταινάρια, στήν Κόρινθο καί στήν Αἴγινα.

Γιά τὰ «Ζῶα τῶν Ἀνδρών» ἀλλά καί γιά ἄλλα ἔργα της τῆς ἱδίας περιόδου, ὁ Σπύρος Μελᾶς, ἔγραψε:

«Ἡ Εὐθυμιάδη ἐμεινε σέ μιά θαυμαστὴ ἰσορροπία. Δέν ἐσχιστάσε τὰ «Ζῶα» της μέ ὑπερφυσικὸ στυλιζέρισμα». Κάτω ἀπὸ τὴν ἰδεητὴ μορφή πού τοὺς ἔδωσε, πάλαιτι παρρηγιλῆ, ζωντανὴ ἢ πραγματικότητά.

Τὸ ἐπόμενο δῆμα τῆς γλύπτριάς ἴταν τὰ γυναικία γυμνά, οἱ χορευτικὲς φιγούρες καί οἱ προτομές τοῦ Καζαντζάκη, τοῦ Μυριβήλη, τοῦ Πικιώνη, τοῦ Σπύρου Μελᾶ καί ἄλλων προσωπικοτήτων τῆς ἐποχῆς.

Ἡ γοητεία τοῦ νά διαμόλῃς τὰ ἀνέκφραστα φύλλα ἢ τῆς βέργης μετάλλου — θά πῆ ἡ γλύπτρια ἀργότερα — τὸ νά τοὺς δίνῃς ζωὴ μέ τὸ σφυρηλάτημα καί μέ τὴ φλόγα, τὸ νά μισορέσῃς νά δώσῃς στὰ ἔργα σου ἐλευθερά, κίνησι καί πέταγμα, δίκοι νά ἐκφράσῃσι ἀπὸ ἐνδιάμεσα ὕλικά, εἶναι αὐτὸ πού μ' ἔκανε ν' ἀντικαταστήσω τὴν τερακότσα.

Ἐπισκέφθηκε μουσεῖα, πανεπιστήμια καί ἄλλους χώρους τέχνης γιά νά μελετήσῃ ἀπὸ κοντὰ τὰ σύγχρονα ἐπιτεύγματα τῆς γλυπτικῆς.

Οἱ φάσεις τῆς ἀνοδικῆς της πορείας, λέει ὁ Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος, εἶναι τρεῖς: ἀναπαράστασι, σχηματοποίησι, ἀφαίρεσι. Ἡ ἀφαίρεσι ὕστερα ἀπὸ τὴν σχηματοποίησι, ἔρχεται ν' ἀποκαλύψῃ τὴν οὐθ τοῦ κόσμου τῆς Εὐθυμιάδη. Ἄν προσέξουμε τὴν «Γυναικὰ τοῦ Λάτ» θά νιώσουμε, μέ ποῖο τρόπο καί μέ πῶση δύναμι προχωρεῖ πρὸς τὴν πλήρη ἀφαίρεσι.

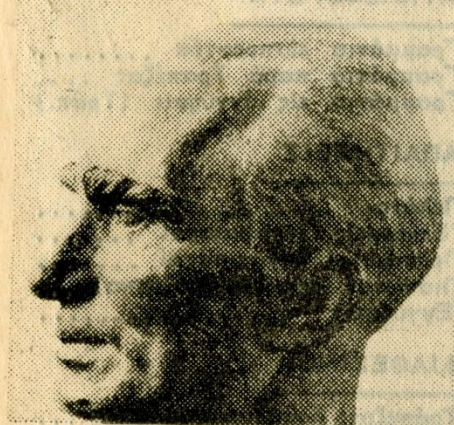
Ἔργα της ἔχουν παρουσιασθῆ σὲ δεκάδες ἑλληνικὲς καί ξένες ἀτομικὲς καί ὁμαδικὲς ἐκθέσεις. Μελέτες καί σκέψεις της γιά τὴν τέχνη ἔχουν δημοσιευθῆ ἐπανεπισημ-

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

28.5.80

Υποψήφια για τήν Ακαδημία

Μιά γυναίκα στο κατώφλι της Ακαδημίας μας. Για πρώτη φορά στην καλλιτεχνική και πνευματική ζωή του τόπου. Με την αυριανή της συνεδρίαση η Ακαδημία Αθηνών θ' αποφασίσει, τελικά, αν θ' ανοίξει τις πύλες της σε μίαν εκπρόσωπο του γυναικείου φύλου, που έχει φτάσει ως εκεί με τό σπαθί της. Ή καλύτερα με τή σμίλη της. Το ειρηνικό αυτό όπλο, που χειρίζεται τόσα χρόνια τώρα η θαυμά-

Ο Ν. Καζαντζάκης. Τερακότα της Φρόσως Μενεγάκη.

σια γλύπτρια Φρόσω Ευθυμιάδη-Μενεγάκη. Ανάμεσα στους άλλους εκλεκτούς υποψήφιους, που έχουν προκριθεί για τήν ακαδημαϊκή έδρα, η διεθνώς γνωστή καλλιτέχνις, έχει πολλές πιθανότητες νά είναι τό πρώτο θηλυκό μέλος της ανώτατης πνευματικής ηγεσίας της χώρας μας. Ίσως η φετινή χρονιά, που ευνόησε μίαν άλλη γυναικεία προσωπικότητα, τή συγγραφέα Μαργαρίτα Γιουρσενάρ — τήν πρώτη γυναίκα ακαδημαϊκό της Γαλλίας — αποτελέσει και στή δική μας ιστορία σταθμό με τήν εκλογή της «...προικισμένης με βαθύτατη γυναικεία χάρη, μοντέρνας με όλη τή σημασία της λέξεως, κι όμως που ανταποκρίνεται σ' ένα αίσθημα αρχαϊκής τρυφερότητας...» Φρόσως Μενεγάκη, όπως έχουν γράψει οι κριτικοί τού έργου της.

ΤΗΛΕΦΟΣ